

"סטודנט" באוניברסיטה הפתוחה הוא מי שלמד קורס אקדמי אחד לפחות בשנה מסוימת. סך כל הסטודנטים מתייחס אל מספר האנשים הלומדים באו"פ. בנתונים על הסטודנטים, סטודנט שנרשם לשני קורסים או יותר, נספר פעם אחת בלבד.

בשנת תשע"ח למדו בקורסים לתואר ראשון 144,447 סטודנטים (כולל כותבי עבודות סמינריוניות בלבד). 12,818 מהסטודנטים לתואר ראשון בשנה זו (29%) היו סטודנטים חדשים.

לקראת תואר שני למדו השנה 22,529 סטודנטים (כולל כותבי תזה או עבודות מסכמות בלבד). עוד 594 סטודנטים למדו קורסים במסגרת לימודי השלמה.

שיטת הלימודים באו"פ אינה מחייבת את הסטודנטים לתואר ראשון לבחור תכנית מובנית התחומה בזמן. לפיכך הוחלט להציג, בצד המספרים המוחלטים, גם נתונים שיאפשרו השוואה לנתוני סטודנטים הלומדים תכנית מלאה לתואר (FTE = Full Time Equivalent). החישוב מבוסס על מספר ההרשמות לקורסים בשנה נתונה, והוא מחולק בפקטור המבטא את מספר ההרשמות השנתי שבאמצעותו סטודנטים יכולים לסיים לימודים לתואר בוגר בארבע שנים. במונחי FTE למדו באוניברסיטה הפתוחה בתשע"ח 23,392 סטודנטים לתואר ראשון (לעומת 23,535 בתשע"ז).

הקרובים הכוונה היא להגדיל את האוכלוסייה המשתתפת בתהליך זה. בד בבד עם עשייה זו היחידה ממשיכה במאמצים להחזיר סטודנטים נושרים ללימודים. מאז הקמת היחידה מספר הסטודנטים החוזרים ללימודים נמצא בעלייה מתמדת.

התמדה – הדרך לסיום הלימודים

שיפור ההתמדה של סטודנטים בלימודיהם באו"פ הוא יעד אסטרטגי כלל-מערכתי.

הצטיינות בלימודים

בשנת תשע"ז מנתה הרשימה של מצטייני נשיא 242 סטודנטים (מהם 29 שלמדו לתואר שני), והרשימה של מצטייני דיקן הלימודים מנתה 740 סטודנטים (מהם 146 שלמדו לתואר שני). בתשע"ז היה שיעורם של מצטייני נשיא 0.5% מכלל הסטודנטים באו"פ, ושיעורם של מצטייני דיקן מכלל הסטודנטים היה 1.6%.

מטרת העל של היחידה לניהול ההתמדה היא להעלות את שיעור הסטודנטים המתמידים בלימודיהם באו"פ ולהגדיל את מספר הבוגרים בהתאם. המחלקה פיתחה "תורת הפעלה" לכל יחידות ומחלקות האו"פ העוסקות בנושא משלב ההתעניינות ועד סיום התואר, והיא כוללת ליווי פראקטיבי של סטודנטים תוך זיהוי אינדיקטורים מאותני נטישה ויצירת שפה ארגונית וערכים ארגוניים שיוכלו לכך ששיפור שיעורי ההתמדה של הסטודנטים יהיה במרכז העשייה של הארגון.

במהלך שנת 2018 החל תהליך שבו הוצמדו יועצים מלווים לסטודנטים חדשים. בחלק מהקורסים הליווי האקדמי נעשה באמצעות מערכת מחשובית ייעודית לצורך זה. בסמסטרים

1 סטודנטים באו"פ נרשמים מדי סמסטר לקורסים בודדים (ולא לשנה אקדמית או לתכנית לימודים). בשלבים מתקדמים של הלימודים סטודנטים כותבים עבודות סמינריוניות, עבודות תזה או עבודות גמר. החל משנת הלימודים תשע"ז נכללים במניין הסטודנטים בשנה נתונה גם סטודנטים הכותבים עבודות אקדמיות, שלא היו רשומים לקורס באותה שנה.

2 החל משנת הלימודים תשע"ז נכללים במניין הסטודנטים לתואר שני בשנה נתונה אך ורק סטודנטים שהתקבלו ללימודי תואר שני (לא כולל קורסי השלמה) ורשומים לקורסי התכנית או כותבים בה עבודה אקדמית.

קבוצות אוכלוסייה ייחודיות (תואר ראשון)

מספר סטודנטים	אוכלוסייה
6,964	דוברי ערבית
1,298	תלמידי תיכון
837	חיילים בשירות חובה
1,700	חרדים*
907	סטודנטים עם צרכים מיוחדים
701	תלמידי חו"ל
63	אסירים

* על פי פרסום הלמ"ס "השכלה גבוהה בישראל – נתונים נבחרים לשנת תשע"ח"

השנה נפתחה, בשיתוף עם חברת המתנ"סים, קבוצת לימוד של סטודנטיות בדואיות בשגב שלום הלומדות לתואר במדעי החברה והרוח, בהדגשת חינוך. בסמסטר 2018 החלו ללמוד בה 34 סטודנטיות. קבוצת הלימוד מקבלת את מעטפת הליווי המלאה הכוללת מלווה ויועץ אישי ומלגת שפה בכל חמש הרמות לצורך לימוד השפה העברית. כמו כן הופעל לראשונה בקבוצה זו פיילוט מכינה בעברית.

סטודנטים יוצאי אתיופיה

תכנית הסיוע לסטודנטים יוצאי אתיופיה מתמקדת בחיזוק מיומנויות אקדמיות ואישיות ובעידוד ההתמדה בלימודים. בשנת תשע"ח השתתפו בתכנית כ-210 סטודנטים יוצאי אתיופיה. שמונה בוגרים של התכנית סיימו את הלימודים וקיבלו תואר ראשון בטקסים שנערכו במאי 2018.

גם השנה ציינה האוניברסיטה הפתוחה את יום הזיכרון לעולי אתיופיה שנספו במסע לישראל בטקס רשמי בנוכחות כ-300 סטודנטים, עובדים ואורחים.

סטודנטים חרדים

התכנית לשילוב ולליווי סטודנטים מהמגזר החרדי באו"פ, על שם משפחת רעננערט, מופעלת על ידי צוות ייעודי באו"פ בהובלה של ועדת היגוי שמונתה על ידי הנשיא. התכנית פועלת להגברת ההתמדה בלימודים של סטודנטים מהמגזר החרדי על ידי מתן ליווי אישי. הליווי כולל הנגשת מידע על מלגות ייעודיות מטעם קרנות פילנתרופיות, הפניה לשירותים אקדמיים הניתנים באו"פ (כגון ייעוץ, הכרה בלימודים קודמים, סדנאות בנושא מיומנויות למידה, קורסי אנגלית, מלגות סוציאל-אקונומיות) ותכניות חונכות והתמחות במקומות עבודה תוך כדי הלימודים.

השנה נפתחה קבוצה מובנית של תלמידות סמינר חרדי במרכז ירושלים לתואר במדעים בהדגשת מדעי המחשב, במסלול תלת-שנתי. בשנה הקרובה צפויות להיפתח קבוצות מובנות נוספות בסמינר זה ובסמינר חרדי נוסף.

תלמידי תיכון

בשנת תשע"ח למדו באו"פ 1,502 סטודנטים צעירים שהחלו את לימודיהם בגיל תיכון, מהם 1,126 תלמידים במסגרת תכנית "אקדמיה בתיכון". שנת זו היא שנתה השישית של התכנית באו"פ. התכנית, בשיתוף עם משרד החינוך, מאפשרת לימודים לתואר ראשון בתמיכת בית הספר

סטודנטים דוברי ערבית

השנה מונה לדיקן הלימודים האקדמיים עוזר לענייני סטודנטים מהחברה הערבית במטרה לקבוע מדיניות ברורה בכל הנוגע לסטודנטים דוברי ערבית.

האוניברסיטה פועלת להגברת ההתמדה של סטודנטים דוברי ערבית הלומדים באו"פ על ידי תוספת שעות הנחיה, פתיחת קבוצות קטנות, הוראת קורסים בשפה הערבית, פריסה רחבה של יועצים דוברי ערבית, אפשרות לשימוש במילון דולשוני, תוספת זמן בבחינות בששת הקורסים הראשונים ובמהלך חודש הרמדאן, סדנאות לשיפור השליטה וההבעה בשפה העברית ופרויקט חונכות. בחלק מאתרי הקורסים מוצגות הקלטות של מפגשי הנחיה בשפה הערבית. בחלקם נפתחה גם הרשמה להנחיה מקוונת באמצעות מערכת זו. כמו כן נערכת בקרה על ההוראה בערבית, ונערכו סדנאות למנחים (דוברי ערבית ודוברי ערבית) המלמדים במרכזי לימוד ייעודיים.

האוניברסיטה הפתוחה זכתה השנה בתקצוב במסגרת קול קורא של הות"ת לתכנית "צעד לפני כולם" – המשך פיתוח של תכניות המקדמות את היכולת הלימודית של סטודנטים דוברי ערבית בכלל וסטודנטים מהחברה הבדואית בפרט.

במסגרת היחידה פועל מרכז לאבחון לקויים למידה (מ"ל) המבוסס על בחינות מת"ל (בחינות המרכז הארצי לבחינות ולהערכה לאבחון לקויים למידה). בשנת הלימודים תשע"ח אובחנו במרכז 310 פונים.

סטודנטיות בהיריון ולאחר לידה

בהתאם לחוק זכויות הסטודנט ולנוהל המל"ג בנושא קיבלו 1,031 סטודנטיות התאמות עקב היריון ולידה, הנקה, טיפולי פוריות, אימוץ או קבלת ילדים למשמורת.

נגישות מתקני הלימוד באוניברסיטה הפתוחה

מדור הנגישות בדיקנט הסטודנטים בשיתוף עם מחלקת מרכזי לימוד המשיכו לטפל בהנגשה של מרכזי הלימוד שבהם האו"פ פועלת. בתשע"ח השיגה האו"פ הנגשה כמעט מלאה של כלל מרכזי הלימוד (ל-50 מרכזים מתוך 54 אישורי נגישות). כמו כן נעשו פעולות הנגשה נוספות בטקסים ובאירועי האו"פ, בכיתות הלימוד ובקמפוסים. השנה פורסמו שבעה גיליונות נגישות – מידעון תקופתי בנושא נגישות המופץ לכלל עובדי האוניברסיטה הפתוחה.

מלגות

בשנת תשע"ח הוענקו 5,434 מלגות, מהן 4,900 מלגות סיוע כלכלי.

שיפור השירות לסטודנטים

- **תכנון היצע קורסים וקבוצות לימוד:** לקראת ההרשמה לסמסטר א' 2019 פורסם לראשונה היצע קבוצות הלימוד לסטודנטים במתכונת שנתית ולא סמסטריאלית. היצע זה משפר את יכולת הסטודנטים לתכנן את לימודיהם.
- **משלוח הודעות מקוונות לסטודנטים:** במגמה לשפר את השירות לסטודנטים הוחלט לעבור למשלוח הודעות לסטודנטים בדוא"ל בלבד ולהפסיק לשלוח להם הודעות בדואר רגיל. הסטודנטים מקבלים הודעות מיידית ישירות לכתובת הדוא"ל האישית שלהם.
- **אישורים סרוקים:** לסטודנטים יש אפשרות לקבל גיליון ציונים לתואר ראשון סרוק במשלוח מקוון באופן מידי וללא עלות. בהמשך מתוכננת הסבה של אישורים נוספים למשלוח מקוון. בתשע"ח נרשמה עלייה בהפקת האישורים הסרוקים במקום הזמנת אישורים מסוג זה בתשלום.

ומשרד החינוך והמרת בחינות בגרות בקורסים של האו"פ. 168 בתי ספר היו פעילים השנה בתכנית.

21 תלמידי תיכון קיבלו השנה תעודה ומלגת הצטיינות נשיא.
24 תלמידי תיכון קיבלו תעודות מצטייני דיקן הלימודים.
ל-231 מתלמידי התכנית הוענקו מלגות הצטיינות מטעם משרד החינוך על הישגיהם בשנת תשע"ז בטקס שהתקיים באו"פ באפריל 2018.

השנה פותח עבור המדריכים ממשרד החינוך והרכזים בתכנית "אקדמיה בתיכון" פורטל ייעודי לשיפור של ממשקי העבודה מול האו"פ, ובאמצעותו הם חשופים למידע רלוונטי לגבי התלמידים (הרשמות, מטלות, בחינות, מלגות ועוד).

סטודנטים עם מוגבלות

בשנת תשע"ח למדו באו"פ 824 סטודנטים עם מוגבלות, מהם 52 סטודנטים עם מוגבלות בשמיעה, 74 סטודנטים עם מוגבלות בראייה, 251 עם מוגבלות פיזיות או מוטוריות, 323 סטודנטים הסובלים ממוגבלות כרוניות ו-142 פגועי נפש (לחלק מהסטודנטים יש יותר ממוגבלות אחת). חומרי הלימוד הונגשו עבורם, נעשו התאמות במרכזי הלימוד שבהם למדו, והם קיבלו תנאי בחינה מותאמים.

סטודנטים עם לקויים למידה

היחידה לסטודנטים עם לקויים למידה סייעה בשנת תשע"ח ל-2,750 סטודנטים הלומדים באו"פ. בשנה זו התקבלו 1,290 פניות חדשות, ומתוכן הוכרו 840 סטודנטים. ביחידה מיושם מגוון שירותים לטובת סטודנטים עם לקויים למידה החל משלב המלצות לאבחונים ובדיקתם ועד התאמה של דרכי סיוע.

הסיוע כולל ייעוץ ייחודי וליווי אישי בשלבים שונים במהלך הלימודים ובעיקר במצבי משבר. כמו כן הוא כולל טיפול במקרים של קשיים אישיים מורכבים, מעקב אחר סטודנטים מתקשים ומציאת פתרונות יצירתיים שיאפשרו להם לקבל מענה הולם.

במסגרת הליווי ניתנים לסטודנטים הדרכה בלמידה אישית או קבוצתית; ליווי וסיוע פרטני בלמידת אנגלית כשפה זרה; התאמה, ייעוץ והדרכה בנושא טכנולוגיה מסייעת; וכן מתקיים תהליך דינמי של התאמות בבחינות. היחידה מציעה גם סדנה לטיפול בחרדת מבחנים המיועדת לכלל הסטודנטים.

במסגרת המדור פועל, זו השנה השנייה, מרכז קריירה לחברה הערבית, שמטרתו לסייע לבני החברה הערבית להשתלב בעבודה שתהלוך את כישוריהם. בשנת הלימודים תשע"ח התקיימו שבע סדנאות של הכוון תעסוקתי והכנה לעולם העבודה (מהן חמש לסטודנטים דוברי ערבית), עשרות פגישות ייעוץ אישי, הרצאה ושני מפגשי חשיפה עם מעסיקים, ואלפים נחשפו להזדמנויות תעסוקה וכתבות מקצועיות שנשלחו אליהם בדוא"ל. הפעילות מוצעות ברחבי הארץ לכלל הסטודנטים והבוגרים.

אגודת הסטודנטים

"אגודת הסטודנטיות והסטודנטים של האוניברסיטה הפתוחה" המשיכה לפעול בתשע"ח, שנת העשור להיווסדה, לשיפור של חוויית הלימודים והשירותים עבור הסטודנטיות והסטודנטים באו"פ.

- הוקם התא המזרחי שיפעל להעלאת המודעות לעולות חברתיות שהיו ועודן קיימות בחברה הישראלית.
- נוצר חיבור עם מיזם "בנות=שוות WeJoin" שמטרתו להעצים נערות בתיכון ובחטיבת הביניים ולחזק את תחושת המסוגלות שלהן בנושאים אישיים וחברתיים וכן לאפשר להן מודעות רבה יותר לעתידן המקצועי.
- האגודה פעלה יחד עם ארגונים נוספים לקידומו של חוק "מעורבות חברתית" שעבר במאי 2018 בקריאה שלישית בכנסת. על פי החוק שייכנס לתוקפו בשנה הבא, ניתן יהיה לקבל פעם אחת במהלך לימודי התואר שתי נקודות זכות אקדמיות על שירות מילואים ועשייה חברתית (בתנאים שנקבעו בחוק).
- מועדון או"פ'לה לסטודנטים הורים באוניברסיטה הפתוחה קיים השנה סדרה של הרצאות שונות ומגוונות, הפועות והצגות בחגים. גם הקיץ התקיים יום הסטודנט השני להורים וילדים בבריכת היישוב קדימה-צורן בהשתתפות האמנים רוי בוי, טל מוסרי ואנה זק.
- משלחות אחדות מטעם האגודה ייצגו השנה את האוניברסיטה הפתוחה בחו"ל: במסגרת פרויקט "רוצים שינוי" הפועל תחת מחלקת קשרי החוץ של האגודה יצאה משלחת של נשים וסטודנטיות מהאו"פ מרחבי הארץ לסמינר בין-לאומי ליזמות ומנהיגות נשים בפולין. תיעוד של המסע הוצג בפרק הראשון של הסדרה הדוקומנטרית "נקודת מפנה" לציון 70 שנה למדינת ישראל, שהוקרן ביום השואה האחרון בערוץ כאן 11.

■ **הרחבת בחינות אמיר"ם לסיווג רמת אנגלית:** בשל הוראת המל"ג וקביעת כללים חדשים המחייבים עמידה בדרישת הוכחה של ידע בשפה זרה בשלב מוקדם של לימודי הסטודנט, הורחבה במרכז להישגים לימודיים התשתית לבחינות אמיר"ם. בחינות הסיווג התקיימו השנה ב-13 מרכזי בחינה בתכנון מוקדם, ולסטודנטים ניתנה אפשרות להיבחן בארבעה מחזורי בחינה שנתיים.

■ **הוספה של אינדיקציית נגישות במסכים של מוקדי הפניות:** הצגת הערות על צרכי נגישות במסך העבודה של נציגי המוקדים מאפשרת להתאים את השירות לסטודנטים לפי הצרכים המיוחדים שנקבעו להם על ידי המחלקה המקצועית; למשל, התקשרות בכתב בלבד, עדיפות למענה קולי או קושי בתפעול מחשב. התאמות אלה מאפשרות לנציגי המוקדים להיות רגישים יותר לצרכים המיוחדים של סטודנטים אלו ולשפר את חווייתם בנוגע לקבלת שירות מהמוקד.

■ **שיבוץ סטודנטים למפגשי מעבדה בקורסים במחלקה למדעי הטבע והחיים:** השנה הוטמעה מערכת חדשה המאפשרת לסטודנטים לבחור בעצמם את מועד מפגשי המעבדה ומיקומם, במקום שישוּבצו באופן שרירותי, כפי שנעשה עד היום, תהליך שגרם לשינויים וביטולים רבים. המערכת החדשה מאפשרת לסטודנטים גמישות רבה יותר בבחירה של מועדי המעבדות ושיבוץ במועד ובמקום הרצוי להם.

■ **אתר תארים ותכניות לימודים:** האתר החדש נבנה בפלטפורמת SharePoint, בעיצוב חדשני המשפר את חוויית הגלישה על פי כללי הנגישות ובהתאמה מלאה לתצוגה במכשירים ניידים (רספונסיביות). דגש מיוחד הושם בשיפור חוויית הגלישה, בהגעה מהירה לתכניות הלימודים (תכנית הלימודים במרחק של קליק), בטופס השארת ליד (פרטי התקשרות לקבלת מידע נוסף), באפשרויות חיפוש מתקדמות ועוד.

השמה והכוון תעסוקתי

מדור אופג'וב פועל להכנת סטודנטים ובוגרים מכל המגזרים לעולם העבודה וחושף אותם להזדמנויות תעסוקה מגוונות. למדור אופג'וב אתר פעיל ובו מתפרסם מידע רב על אפשרויות תעסוקה וקריירה, וכן הוא מאפשר גישה למערכת מקוונת לחיפוש עבודה. במערכת זו רשומים כ-7,000 סטודנטים וכ-2,000 בוגרים דורשי עבודה. יותר מ-4,000 מעסיקים מציעים בה משרות המתעדכנות מדי יום.

ספורטאי האו"פ השתתפו בתחרויות נוספות, בהן כדורסל 3x3, כדורעף חופים, אופני הרים, שחייה בבריכות, שחייה במים פתוחים וריצת שטח.

בסיכום משחקי אס"א הבין לאומיים דורגה האו"פ במקום ה-14 מבין 30 מוסדות להשכלה גבוהה מהארץ שהשתתפו במשחקים.

גם השנה התקיימו אליפויות פנימיות של האו"פ לסטודנטים ולעובדים בשחמט, באולינג, טניס שולחן, מכשירי חתירה, סקווש וטניס.

באליפויות עולם, באליפות אירופה ובתחרויות גביע העולם שהתקיימו במהלך השנה, הופיעו ספורטאים שלומדים באו"פ ונכללים בנבחרת ישראל או בסגל האולימפי שלה בכמה ענפים: ג'ודו, שחייה וחתירה.

סטודנטיות וסטודנטים שהצטיינו בייצוג האו"פ בתחרויות ספורט השנה, קיבלו תעודות הצטיינות של דיקן הסטודנטים ומלגות לימודים. האו"פ גם המשיכה את פעילותה המשותפת עם הוועד האולימפי בישראל והעניקה מלגות לימודים לספורטאיות וספורטאים מצטיינים בסגל האולימפי שלומדים לתואר אקדמי באו"פ מתוך הוקרה למאמצייהם והישגיהם בשילוב לימודים בעיסוקיהם הספורטיביים התובעניים.

משלחת נוספת יצאה לגיאורגיה. שתי משלחות נוספות יצאו לחו"ל מטעם מועדון מודל האו"ם הפועל באו"פ זו השנה השלישית ומקנה לסטודנטים כלים לקראת השתלבותם בשוק העבודה בכלל ובגזרה הדיפלומטית המקומית והעולמית בפרט.

- לרגל "יום האישה הבינלאומי" נערך כנס נשים מנהיגות בספורט שהתקיים לראשונה השנה ביוזמת האגודה ואגף הספורט והגמלאיות בנעמ"ת במטרה להדגיש את נושא השוויון המגדרי בתחום הספורט והבריאות.
- האגודה המשיכה לפעול גם במישורים כלכליים והקימה את החברה הכלכלית "סטודנטופ" במטרה להרחיב את מתן השירותים בצורה המקצועית ביותר.

ספורט באוניברסיטה הפתוחה

השנה הובילו את ההישגים הקבוצתיים של האו"פ נבחרות השחמט, ג'ודו נשים וטניס שולחן גברים, וכולן זכו במקום הראשון במשחקי אס"א הבין לאומיים. נבחרת הנשים בכדורשת, נבחרות הג'ודו לגברים והבאולינג זכו במקום השלישי במשחקי אס"א הבין לאומיים.

נוסף על הזכיות הקבוצתיות זכו ספורטאי האו"פ במדליות זהב אישיות בג'ודו נשים וגברים ובטניס שולחן גברים, וכן במדליות נוספות של כסף וארד במקצועות הללו, ובשחמט, בבאולינג ובריצת ניווט.